

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קו.

עין משפט נר מצוה

לח א מיי פכ"ט מהל' שנת הלכה נר טושי"ע א"ח סי' קפב סעיף ג:
 לו ב מיי שם הלכה א (והלכה ו) סמג עשין קט (טור א"ח סי' רע"א):
 לז ג מיי שם הלכה י וטמג שם טור ש"ע א"ח סי' רפ"ט סעיף א:
 לח ד מיי שם הלכה ד סמג שם טור ש"ע א"ח סי' רל"ט ס"ו:
 לט ה מיי פ"ע מהל' גירושין הלכה כג סמג עשין ו טושי"ע א"ח סי' קמ"ד ס"ו:
 לו ו מיי פ"ע מהלכות שבת הלכה ד סמג עשין נט טושי"ע א"ח סי' רל"ט סעיף ו:
 נט טושי"ע ו:

ושמע מינה אומר שתי קדושות על בוס אחד. וזשאין לו כדלמך לעיל (ד' ע"ג): **משום** דבוס של ברכה צריך שיעור. רב אשי לא פליג אלאמריא דבסמוך ואית ליה שפיר טעמו פגמו אלא דמהא ליכא למישמע מינה קאמר: **קפיד אכסא פגימא**. פירש רש"ס דקפיד לתחלה דוקא ולא רש"ס פגום יקדש עליו ומינה א"כ איך התיירו לאכול קודם הדללה משום קפידא דפגימא^א מיהו ראו רש"ס לסמוך עליו בשעת הדחק: **זוכרהו** על היין. דזמירה כמיז על היין זכרו כיון לבנון (הושע ד') מזכירה דודין מיינן (שיר ל') והאי זכירה היינו קידוש דיוכלו לא מזינו על הכוס אלא בתפלה כדלמך בשבת (ד' ק"ט): ולא ניתקן על הכוס אלא להוציא בניו וזני צימו ומה שרגילין לומר ויכולו אחר התפלה בקול רם היינו משום י"ט שכל להיות שבת שמתפללין אחר צמרנו ואין אומר ויכולו בתפלה ותקנו נמי לומר ככל שצמנו שלל לחלק בין שבת לשבת וגראה דקידוש על היין אסמכתא היא והא דלמך בני שמתו (ברכות ד' כ:)

ושמע מינה אומר ב' קדושות על כוס אחד ושמ"מ ב"ש היא ואליבא דרבי יהודה רב אשי אמר טעמו פגמו וכוס של ברכה צריך שיעור חדא מילתא היא וה"ק מ"ט טעמו פגמו משום דכוס של ברכה צריך שיעור רבי יעקב בר אבדי קפיד אחצבא פגימא רב אבדי בר שישא קפיד אכסא פגימא מר בר רב אשי קפיד אפילו אחצבא פגימא ת"ר זכור את יום השבת לקדשו וזכרהו על היין אין לי אלא ביום בלילה מגין ת"ל זכור את יום השבת לקדשו בלילה מגין אדרבה עיקר קדושה בלילה הוא קדיש דבי קדיש תחלת יומא בעי לקדושי ותו בלילה מגין ת"ל זכור את יום הנא מיהדר אליה וקא נסיב ליה קרא דיממא ה"ק זכור את יום השבת לקדשו וזכרהו על היין בכניסתו אין לי אלא בלילה ביום מגין ת"ל זכור את יום השבת ביום מאי מברך אמר רב יהודה בפה"ג רב אשי איקלע למחוזא אמרו ליה ליקדיש לן מר קדושה רבה הבו ליה סבר מאי גיהו קדושה רבה אמר מכדי כל הברכות כולן בפה"ג אמרי ברישא אמר בפה"ג ואגיד ביה הזויה להווא סבא דגחין ושתי קרי אנפשיה^א החכם עיניו בראשו^ב אמרי בני רבי חייה מי שלא הבריל^ג במוצי"ש מבריל והולך בכל השבת כולו ועד כמה א"ר זירא יעד רביעי בשבת כי הא^ד דיתבי רבי זירא קמיה דרב אסי ואמרי לה רב אסי קמיה דרבי יוחנן ויתבי וקאמר הלענין גיטין חדא בשבתא תרי ותלתא בתר שבתא ארבע וחמישא ומעלי יומא קמי שבתא א"ר יעקב בר אבדי יאבל לא על האור אמר רב ברונא אמר רב הגוטל

ואליבא דרבי יהודה. דלמך [א.ק.] מאור ואח"כ צמנים: **משום דכוס של ברכה טעון שיעור**. אבל אי הוה זיה טפי מכשיעור טעמו לא פגמו: **קפיד**. לקדוש והדללה וזכרת המזון אבל אם זכר לשמות מכוס פגום מברך עליו ברכת היין: **לקדשו**. משמע משעה שמתקדש היין: **אין לי אלא ביום**. לקמן פריך אדרבה עיקר קדושה צלילה הוא דכניסתו היא קדושתו: **קידושא רבה**. זכורא פרי הגפן והאבי קרי ליה קידושא רבה דלכולהו קידושי אמרי לה: **ואגיד ציב**. האריך צו: **עד רביעי בשבת**. אבל מרביעי ולהלן גבי שבת הבא מתחשב: **לענין גיטין**. אמר לה הי"ז גיטין על מנת שמתני לי מאתים אי זו אחר השבת או שאמר קודם השבת תמני לי: **אבל לא על האור**. אם לא צריך זכורא מאורי האש צמולא שבת שזב אינו מברך: **נטל**

רשב"ם
ושמע מינה אומרים צ' קדושות על כוס אחד. היכא דלית ליה אלא כוס אחד כי הכא אע"ג דלמך לעיל (ד' ק"ג): אין אומרים צ' קדושות על כוס אחד היכא דלית ליה שאני כדמתרלינן לעיל^א: **ושמע מינה** צ"ש היא ואלוינא דרבי יהודה. דלמך לעיל^ב מאור ואח"כ צמנים דלילו לצ"ה ברישא צמנים ואח"כ מאור. והא ליכא למימר ר"מ ואלוינא דרביה כדלמך לעיל^ג וצ"ה אומרים נר וצמנים מזון והדללה ועני רבא זו דברי ר"מ היא דה"נ פרכינן בצרכות פרק אלו דברים (ד' ע"ג). ומשני לא ס"ד מדקתני ומשגלן לאחר המזון מאן שמעת ליה לית ליה האי סברא דמזון ברישא רבי יהודה כדלמך לעיל^ד רבי יהודה אומר לא נתקן צ"ש וצ"ה על המזון שבתחלה ועל הדללה שסוף כו' אלמא רבי יהודה היא ואלוינא דרביה דלילו לר"מ מי תנא לה משגלן לאחר המזון דלדידיה מאור ברישא צין לצ"ש צין לצ"ה ולא מזון כדלמך לעיל זו דברי ר"מ: **משום דכוס של ברכה צריך שיעור**. אבל אי הוה טפי מכשיעור וטעמו לא פגמו: **קפיד אכסא פגימא**. לקדוש והדללה וזכרת המזון אבל אם זכר לשמות מן העולם הוא בלא ברכה^א. ומינה אם אין לו אלא יין פגום מקדש עליו דקפיד לתחלה משמע: **אפילו אחצבא**. חצויה קטנות אבל אם חצויה של עץ גדולה אין להקפיד: ה"ג ס"ד זכור את יום השבת לקדשו וזכרהו על היין אין לי אלא ביום צלילה מגין ס"ל זכור את יום השבת צלילה מגין אדרבה עיקר קדושה צלילה הוא דכניסתו היא קדושתו: **קידושא רבה**. זכורא פרי הגפן והאבי קרי ליה קידושא רבה דלכולהו קידושי אמרי לה: **ואגיד ציב**. האריך צו: **עד רביעי בשבת**. אבל מרביעי ולהלן גבי שבת הבא מתחשב: **לענין גיטין**. אמר לה הי"ז גיטין על מנת שמתני לי מאתים אי זו אחר השבת או שאמר קודם השבת תמני לי: **אבל לא על האור**. אם לא צריך זכורא מאורי האש צמולא שבת שזב אינו מברך: **נטל**

(א) לעיל [ק.ה.] ט) לקמן ק.ה.] א) גיטין דף ע"ה, (ד) דף קכ"ג; ט) דף קכ"ג; (ו) [ס.ס.] (ז) [ס.ס.] (ח) נצרכות לה. ט) [לעיל ק.ה.] י) [סמ"ג דף ט] [ועי' תוס' ברכות דף מ. ד"ה א"ן].

תורה אור השלם

1. זכור את יום השבת לקדשו.
 2. ההקדש עיניו בראשו והבטיל ברוחך הולך וידועתו גם אני שמקרה אהרן יקרה את בלם.
- קהלת ב' ד

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה ה"ג פ"ר וכו' דפ קדיש תחלת יומא: (ב) ד"ה אין לי אלא ביום וכו' בלילה היא דכניסתו היא קדושתו: (ג) ד"ה ואגיד וכו' אמר להם קידוש גדול:

מוסף רש"י

חדא בשבתא תרי ותלתא בתר שבתא. קרי בתר שבת שבעה, אבל רביעי חמישי ושני נקראין על שם שבת שבתא. האי שבת דקאמר יום שבת ממש קאמר (גיטין ט"ו).

מוסף תוספות

- א. כיון הרביעי יוכל לברך על כוס פגום. תוס' ה"ל"ט. ב. בתמיה כלומר וכי מושבע ועומד הוא. שם. ג. כדאמרין לעיל. ד. וס' כמובא איתא: כל הברכות כולן אע"פ שיצא מוציא, חוץ מברכת הלחם וברכת היין שאם לא יצא מוציא ואם יצא אינו מוציא. ז. דהווא סבא קא שתי אע"פ שלא שפך מכוס של ברכה לזכור.

רבינו הגנאל

ומדברין בכוס אחד והברלה, ש"מ אומר שתי קדושות בכוס אחד. וש"מ מרמקדים המאור לבשמים ב"ש היא, דאי ב"ה בשמים ואח"כ מאור אמרי. ר' יעקב בר אבדי קפיד אכסא פגימא. רב ששת קפיד אפ"י מחצבא פגימא לא הוה מברך. מר בר רב אשי קפיד אפילו מחצבא פגימא. ת"ר זכור את יום השבת לקדשו וזכרהו על היין בכניסתו. אין לי אלא ביום בלילה מגין, ת"ל זכור. ומסקנא ביום מאי ואמרין בורא פרי הגפן, והוא קידושא רבה. אמרי בני ר' חייה מי שלא הבריל במוצי"ש שבת מבריל והולך כל השבת. ועד כמה, עד רביעי בשבת. דאמר ר' זירא בענין גיטין יום ראשון ויום שני יום שלישי בתר שבתא. יום רביעי ויום חמישי יום ששי קמי שבתא. אמר ר' יעקב בר אבדי אבל בשאר ימי השבוע המבריל אינו מברך על האור. וכן תאני שילא.

ארכל עמנה^א הלך צריך להמתין עד שיטעום המזכך אבל קידוש שאין חוצה לשמות להמזכך א"ש להמתין ומינה שישלמי דברכות א"ר אבא בשם רב מסובין אסורין לטעום עד שיטעום המזכך ר' יהושע צן לוי אומר שומין אע"פ שלל שמה ולא פליגי מה דא"ר אבא כשהיו כולן זקוקין לכוס אחד מה דלמך ר' יהושע כשיש לכל אחד כוסו צדו ומשמע נמי אם אין כוסו צדו אפי' שפך מכוס ברכה לכוסות אחרים אין להם לטעום עד שיטעום המזכך אבל כשיש לכל אחד כוס א"ש להמתין ולכך הוה גחין ושתי ומכאן יש להוכיח שא"ש לשפוך מכוס על ברכה לשאר כוסות^א ומינה היכא דכנימי צריך לשפוך ממנו לשאר כוסות כדי שיטעמו כולם מכוס שאינו פגום אע"ג דשמייה לא מעכבא כדאמרין צפרק בכל מערבין (עירובין דף מ: וס' דהמוציא יש להוכיח מירושלמי אם יש לכל אחד ככרו א"ש להמתין ואוכל כל אחד משלו והא דלמך טול צריך (ברכות דף מ.) ואמרין נמי (ס' דף מ.) צעל הבית צועע כדי שיצבע צעין יפה דממשע שאין אולכין אלא מה שמחלק להם מיירי בשאין ככר לפני כל אחד א"ש בשבת וכגון שאין להם לחם משנה דאו צריכין לאכול מצלימתי: **הגוטל**

ארכל עמנה^א הלך צריך להמתין עד שיטעום המזכך אבל קידוש שאין חוצה לשמות להמזכך א"ש להמתין ומינה שישלמי דברכות א"ר אבא בשם רב מסובין אסורין לטעום עד שיטעום המזכך ר' יהושע צן לוי אומר שומין אע"פ שלל שמה ולא פליגי מה דא"ר אבא כשהיו כולן זקוקין לכוס אחד מה דלמך ר' יהושע כשיש לכל אחד כוסו צדו ומשמע נמי אם אין כוסו צדו אפי' שפך מכוס ברכה לכוסות אחרים אין להם לטעום עד שיטעום המזכך אבל כשיש לכל אחד כוס א"ש להמתין ולכך הוה גחין ושתי ומכאן יש להוכיח שא"ש לשפוך מכוס על ברכה לשאר כוסות^א ומינה היכא דכנימי צריך לשפוך ממנו לשאר כוסות כדי שיטעמו כולם מכוס שאינו פגום אע"ג דשמייה לא מעכבא כדאמרין צפרק בכל מערבין (עירובין דף מ: וס' דהמוציא יש להוכיח מירושלמי אם יש לכל אחד ככרו א"ש להמתין ואוכל כל אחד משלו והא דלמך טול צריך (ברכות דף מ.) ואמרין נמי (ס' דף מ.) צעל הבית צועע כדי שיצבע צעין יפה דממשע שאין אולכין אלא מה שמחלק להם מיירי בשאין ככר לפני כל אחד א"ש בשבת וכגון שאין להם לחם משנה דאו צריכין לאכול מצלימתי: **הגוטל**

ארכל עמנה^א הלך צריך להמתין עד שיטעום המזכך אבל קידוש שאין חוצה לשמות להמזכך א"ש להמתין ומינה שישלמי דברכות א"ר אבא בשם רב מסובין אסורין לטעום עד שיטעום המזכך ר' יהושע צן לוי אומר שומין אע"פ שלל שמה ולא פליגי מה דא"ר אבא כשהיו כולן זקוקין לכוס אחד מה דלמך ר' יהושע כשיש לכל אחד כוסו צדו ומשמע נמי אם אין כוסו צדו אפי' שפך מכוס ברכה לכוסות אחרים אין להם לטעום עד שיטעום המזכך אבל כשיש לכל אחד כוס א"ש להמתין ולכך הוה גחין ושתי ומכאן יש להוכיח שא"ש לשפוך מכוס על ברכה לשאר כוסות^א ומינה היכא דכנימי צריך לשפוך ממנו לשאר כוסות כדי שיטעמו כולם מכוס שאינו פגום אע"ג דשמייה לא מעכבא כדאמרין צפרק בכל מערבין (עירובין דף מ: וס' דהמוציא יש להוכיח מירושלמי אם יש לכל אחד ככרו א"ש להמתין ואוכל כל אחד משלו והא דלמך טול צריך (ברכות דף מ.) ואמרין נמי (ס' דף מ.) צעל הבית צועע כדי שיצבע צעין יפה דממשע שאין אולכין אלא מה שמחלק להם מיירי בשאין ככר לפני כל אחד א"ש בשבת וכגון שאין להם לחם משנה דאו צריכין לאכול מצלימתי: **הגוטל**

ארכל עמנה^א הלך צריך להמתין עד שיטעום המזכך אבל קידוש שאין חוצה לשמות להמזכך א"ש להמתין ומינה שישלמי דברכות א"ר אבא בשם רב מסובין אסורין לטעום עד שיטעום המזכך ר' יהושע צן לוי אומר שומין אע"פ שלל שמה ולא פליגי מה דא"ר אבא כשהיו כולן זקוקין לכוס אחד מה דלמך ר' יהושע כשיש לכל אחד כוסו צדו ומשמע נמי אם אין כוסו צדו אפי' שפך מכוס ברכה לכוסות אחרים אין להם לטעום עד שיטעום המזכך אבל כשיש לכל אחד כוס א"ש להמתין ולכך הוה גחין ושתי ומכאן יש להוכיח שא"ש לשפוך מכוס על ברכה לשאר כוסות^א ומינה היכא דכנימי צריך לשפוך ממנו לשאר כוסות כדי שיטעמו כולם מכוס שאינו פגום אע"ג דשמייה לא מעכבא כדאמרין צפרק בכל מערבין (עירובין דף מ: וס' דהמוציא יש להוכיח מירושלמי אם יש לכל אחד ככרו א"ש להמתין ואוכל כל אחד משלו והא דלמך טול צריך (ברכות דף מ.) ואמרין נמי (ס' דף מ.) צעל הבית צועע כדי שיצבע צעין יפה דממשע שאין אולכין אלא מה שמחלק להם מיירי בשאין ככר לפני כל אחד א"ש בשבת וכגון שאין להם לחם משנה דאו צריכין לאכול מצלימתי: **הגוטל**